

Handläggare
Maria Oldén
Telefon: 08-508 27 495**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2015-02-17 p 15

Kemikalier i varor, fokus möbler och inredning - tillsyn över detaljhandeln

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna rapporten
2. Överlämna rapporten för kännedom till besökta återförsäljare, Kemikalieinspektionen och till berörda branschorganisationer

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Bakgrund

Miljöförvaltningarna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Helsingborg har ett samarbete i frågor som rör kemikalietillsyn. Flera projekt som handlar om varutillsyn i detaljhandeln har genomförts. I projekten har förvaltningarna också kontakt med Kemikalieinspektionen.

I denna rapport redovisas ett tillsynsprojekt där förvaltningarna har kontrollerat kemikalier i varugruppen möbler och inredning. Syftet med besöken har varit att höja butikernas kunskap om kemikalier i varor och att informera om de regler som gäller, för att på så sätt bidra till minskad risk för hälso- och miljöpåverkan. Syftet har också varit att kontrollera butikernas kunskap om regler om kemikalier i varor och genom analyser få en uppfattning om farliga kemikalier finns i varor som är till försäljning. Möbelhandlare har besökts i tidigare tillsynsprojekt, men då utan analyser av varor.

Möbler och inredningsvaror kan innehålla särskilt farliga kemikalier såsom t.ex. ftalater, kortkedjiga klorparaffiner, dimetylfumarat (antimögelämnen) och azofärgämnen. I detta projekt utvaldes varor av plast eller konstläder för analys och förvaltningarna har låtit analysera varorna avseende ftalater och kortkedjiga klorparaffiner.

Regler om kemikalier i varor finns främst i den europeiska kemikalielagstiftningen Reach, men också i den så kallade POP:s-förordningen som reglerar långlivade organiska föreningar. Kortkedjiga klorparaffiner och flera ftalater finns upptagna på kandidatförteckningen i Reachförordningen (EG) nr 1907/2006. Kortkedjiga klorparaffiner finns dessutom upptagna i POPs-förordningen som begränsar användningen av långlivade organiska föreningar och är förbjudna, men kan fortfarande förekomma i plaster.

Resultat

Sammanlagt besöktes 29 butiker och 24 varor/delar av varor skickades för analys. I Stockholm besöktes elva butiker.

De viktigaste resultaten var följande:

- Butikerna har fått ökad kunskap vilket ökar förutsättningarna för att de ska kunna undvika oönskade kemikalier i sina varor framöver.
- Butikerna, samt även leverantörerna, har uppmärksammats på informationskravet i Reach då butikerna kontaktat dem för att få information om varorna.
- Analyserna visade att fem av varorna innehöll kortkedjiga klorparaffiner. Fem av varorna innehöll över 0,1 % av ftalaten DEHP som finns på kandidatförteckningen. Tre varor innehöll ftalater som finns upptagna på kandidatförteckningen men i halter under 0,1 %.
- Vilka av de provtagna produkterna i Stockholm som innehöll aktuella kemikalier, och var de inköpts, framgår av bilaga 2.
- Butikerna har vid leverans inte fått information om att varorna innehöll något ämne på kandidatförteckningen.
- Sju butiker bedömdes ha kunskap om begränsade eller förbjudna ämnen i varor. Elva kände till att informationsplikten finns. Fler butiker, 25 stycken, bedömdes ändå ha

tillräckliga rutiner för att kunna hantera en fråga om kemikalieinnehållet i en vara från en kund. Åtta företag uppgav att de ställde kemikaliekrav vid inköp.

De leverantörer som sålt varor som innehåller ftalater upptagna på kandidatförteckningen i halter $> 0,1$ vikt% får sälja dessa men är vid leveransen skyldiga att ge butiken information om innehållet av sådana ämnen. Information om vilka leverantörer det rör sig om har lämnats till Kemikalieinspektionen, som kan agera mot dessa.

Det är inte tillåtet att sälja varor som innehåller kortkedjiga klorparaffiner. Butikerna har informerats om detta och åtalsanmälan är aktuellt. När det gäller förekomst i mycket låga halter kan det handla om oavsiktliga spårföreningar och bedömning om åtalsanmälan ska göras sker i samråd med Kemikalieinspektionen.

Förvaltningens synpunkter

Projektet visar att det säljs varor som innehåller ftalater och även att förbjudna kortkedjiga klorparaffiner förekommer. Fortsatt tillsyn av butiker och leverantörer behövs. Butikerna anger ofta att de litar på sina leverantörer och analyser är ett viktigt redskap för att kunna påvisa innehållet av farliga kemikalier. Även i de fall där dokumentation om innehåll finns kan den vara både bristfällig och felaktig.

En viktig effekt av tillsynen i butiksledet är att den också når leverantörsledet. Många leverantörer kontaktas, både av företagen, av förvaltningarna eller av Kemikalieinspektionen. Vikten av att ställa kemikaliekrav belyses och flera företag läser på och kollar upp sina varor innan inspektionerna.

Att storstäderna samverkar inom detta tillsynsområde är av stort värde. Det bidrar till en samordning av resurser och ger möjlighet att diskutera gemensamma bedömningar. Tillsynsarbetet får större genomslag i branschen och leder till en mer enhetlig tillsyn.

Slut.

BILAGOR

Bilaga 1. Rapport Detaljhandelns kunskaper om kemikalier i varor – fokus vardagsrummet

Bilaga 2. Resultattabell butiker Stockholm